

ד.א.ל.ז.ז.ר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

ז' בניסן תשפ"ב 1420 (שנה כז')

נושא השבוע: ערב פסח

ההפטרה: "וערבה" (מלאכי ג)

פרשת מצורע – שבת הגדול

"ואת תהילה תורת המצורע ביום טהרתו..." (יד, ב)

דרשו חז"ל (ויקרא רבה טז, ב): "המצורע" - המוציא שם רע, לפי שהצרעת באה על לשון הרע. ואזהרה זו מפני לשון הרע מקבלת משנה תוקף בליל הסדר בו המצווה העיקרית היא "פה-סח", פה המספר לילדים ולבני הבית בניסי ה' במצרים ולא דיבורי לשון הרע ח"ו הנובעים מהכינוס המשפחתי.

מור"ן הראשון לציון עובדיה יוסף זצוק"ל ב"סדר ליל פסח"

גם כשנערכו סביבו הכנות קדחתניות לחג, לא פסק מרן משקידת התורה. רגע לפני בדיקת חמץ, ורגע לאחריו, הוא המשיך לעסוק במרץ בכתיבת חידושי, אפילו בערב פסח עסק בכתיבת תשובות בהלכה. אך בהגיע ליל הסדר היה עוזב הכל ויושב עם משפחתו ונכדיו. הוא היה פוצח באמירת ההגדה במנגינה עריבה ומורה לכל אחד בתורו, לקרוא קטע כשהוא מסביר ומבאר במתק שפתיו ומספר לילדים את סיפור יציאת מצרים באופן מוחש וציורי בשילוב מעשיות ומשלים מרתקים, מדרשי חז"ל וביאורי מפרשים.

בכל שנה מחדש, המתינו כולם בצפייה לתיאור על היהודי שהוליך את עשרת ילדי אדונו המצרי לטיול באוויר הצח, כשלפתע הקיפו אותם חיות רעות שקיימו מצות עשה באכילת כל 'כזית מצרי'... היהודי המפוחד כבר חשש לנפשו, אולם לפתע התקרב לעברו הפיל, והניף את החדק לאות הצדעה ו'סאלם'... לקול צחוקם של הנכדים, המשיך הסב לספר כיצד נאלץ היהודי לשוב בגפו ולספר לאדונו המצרי איזו חיה אכלה את כל אחד מילדיו. באורח פלא, התאימו שמותיהם של הילדים המצרים לשמות אויבי ישראל העדכניים באותה שנה... עיקר ליל הסדר אצל מרן, היה סביב הילדים. כל אחד מהם קיבל מידיו מיני מתיקה ששמר במגירתו במיוחד לערב הזה כדי למשוך את ליבם. בשיאו של הערב, ביקש מהם להיכנס אל החדר עם מצות על שכםם: מי אתם? שאל אותם. והם השיבו: יהודים! ומהיכן באתם? ממצרים! ולאן אתם הולכים? לירושלים! ומה יש בידכם? והם עונים בלשון הפסוק: "משארותם צרורות בשמלותם". (כיצר השבת)

זהירויות ותזכורות ליום שישי ערב פסח!

4:52 (עלות השחר) – תחילת תענית בכורות, ומי שהוא בכור [או אב עבור בנו הקטן הבכור] אינו יכול לשנות לפני התפילה שהרי הוא בתענית עד שישתתף בסיום [ובסיום יאכל כזית מזונות או פירות].

אכילת מצה: אסור לאכול מצה בערב פסח [כדי שיהיה היכר לאכילתה בליל הסדר שהיא לשם מצוה] (פ"ע סע' תע"א ס"ז בהרמ"א, כה"ח ס"ק ח) אבל בליל יד בניסן (יום חמישי בלילה) מצד הדין מותר (כה"ח ס"ק כז, חז"ע עמ' ג) ויש מחמירים אף בלילה (נא"ח לו סכ"ו). וקטן שאינו מבין את סיפור יציאת מצרים מותר לאאכלו מצה בערב פסח (בהרמ"א).

10:01 (בבוקר) סוף זמן אכילת חמץ – בזמן זה אסור לאכול חמץ עד מוצאי החג האחרון [ובאיסור אכילת חמץ נכללים אפילו תינוקות בני יומם].

* עד שעה זו יש לצחצח שיניים, וכן מי שיש לו שיניים תותבות ינקם וירחצם היטב.
* לאחר זמן זה יש לאסוף את פתיתי החמץ מבדיקת החמץ, ולא לשכוח לנקות את השקית שבתוך שואב האבק מחמץ. * לאחסן את כלי החמץ שנותרו בארונות המתאימים.

11:20 סוף זמן שריפת חמץ – וראוי לא לחכות לרגע האחרון, טוב לקחת את הלולב והערבות לשריפת חמץ. את החמץ יפרוס כדי שתשלוט בו האש היטב, ואם אינו יכול לשרוף יפורר ויטיל

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * שעון קיץ * לא לעיין בתפילה * שקיעה 7:10-7:06 * סוף זמן ק"ש 8:47-8:52

לים או יפוררנו וישפוך עליו חומר ניקוי עד שיפסד, ועל כל פנים אין לזרוק את החמץ סתם. אחר הביעור יבטל את החמץ [שמבטלים החמץ כעפר הארץ].

12:40 חצות יום – כל מלאכה שאסור לעשותה בחו"מ אסור לעשות אחרי חצות [באופנים מסוימים קל יותר מחו"מ] (חז"ע עמ' קפח) אפילו בחינם, מ"מ ע"י גוי (ש"ע סי' תסח ס"א) או ע"י פועל ישראל עני שאין לו מה לאכול וזה לצורך המועד או דבר האבד וכדו' מותר לעשותה.

* משעה זו אסור לכבס בגדים [אבל מכונה שהפעילו לפני שעה זו יכולה להמשיך לעבוד עד סיום] אבל ע"י גוי מותר (חז"ע עמ' קלא). * אסור להסתפר ולהתגלח, אבל ע"י גוי או ע"י עצמו מותר אם שכח לפני חצות לעשות זאת (סס). * מותר לגהץ, לצחצח נעלים ולגזוז ציפורנים כבכל חול המועד (חז"ע עמ' קלג) ומותר לכתוב לעצמו דרך לימודו בלימוד תורה (ש"ע ס"ב).

* טוב לטבול במקווה טהרה אחר חצות יום * את הכלים החדשים הטעונים טבילה יש לטבול בבור טבילת כלים, והקונים תנור חדש יטבילו את התבניות [ועדיף להטביל כמה ימים קודם].

* יכין את פרטי הקערה וכן את החסה והכרפס מסוג "נקי מתולעים".

* יכין את ה"כזיתות" (27 גר' וטוב לקחת קצת יותר (חז"ע עמ' עג) מצה וחסה מראש בשקיות כמספר המסובים [מטעמי נוחות]. [חסה = מס' מסובים $\times 2$, מצה = מס' מסובים $\times 4$ וכי"ב].

* יכין בקבוקי יין כנדרש ויבדוק שהכוסות לשתיית 4 כוסות מכילות שיעור רביעית [81 סמ"ק] (חז"ע עמ' טז). [ניתן למדוד עם בקבוק תינוק כשר לפסח]. המחמיר לפתוח את בקבוקי השתיה ויין לפני שבת תבוא עליו ברכה. * השנה שליל פסח בשבת יכין את מי המלחהחומץ לפני שבת, ואם לא הכין, יכין בשבת מעט (משנ"ב סי' תעג ס"ק כא) [המשתמש במי לימון, המחמיר לסחטו לפני שבת תבוא עליו ברכה].

3:57 שעה עשירית – החל משעה זו אין לאכול יותר מכביצה (50 גר') "מצה עשירה", ופחות מזה מותר רק במקום צורך גדול, מכל מקום מותר לאכול פירות וירקות ושאר תבשילים אף יותר מכביצה ובלבד שלא ימלא כרסו מהם (חז"ע עמ' קלה, עיין שו"ת סי' תעה ס"א-ב).

* יערכו את השולחן ומקומות הישיבה לפני שילך לביה"כ על מנת שיקדש מיד כשיבוא לביתו.

6:51 זמן הדלקת נרות וכניסת החג, והנשים מברכות "להדליק נר של שבת ויום טוב", וראוי שלא תברכנה "שהחיינו" בהדלקת הנרות (חז"ע עמ' כה).

7:26 צאת הכוכבים – השנה שליל פסח חל בשבת אין לשליח ציבור לומר "ברכת מעין שבע" אחרי העמידה (ש"ע סי' תפז ס"א) * בהגיע הלילה צריכות הנשים לומר "הלל שלם" עם ברכה, לפני תחילת הסדר (חז"ע/ע עמ' רל). * מזמן זה אפשר לקדש בשובו מביה"כ ואין צריך להמתין לר"ת (סס עמ' א).

הלכות ליל הסדר

פינת ההלכה

א. ארבע מצוות חייבים בהם בליל הסדר: אכילת מצה, סיפור יציאת מצרים,

אכילת מרור ושתיית ארבע כוסות. (ש"ע סי' תעה ס"א ס"ז, סי' תע"ג ס"ה, סי' תעג משנ"ב)

ב. נשים חייבות כאנשים בכל מצוות ופרטי ליל הסדר (ש"ע סי' תעג ס"יד) ויש לחנך גם קטנים שהגיעו לחינוך לכך (ש"ע ס"טו) [כזית=27 גר' וטוב קצת יותר (חז"ע/עג)].

ג. את המצות (4 כזיתות) ו-4 כוסות יין צריך לאכול/לשתות בהסבה דוקא, (עיין ש"ע סי' תעג ס"ז, חז"ע עמ' ט). ואם לא הסב צריך לחזור לאכול/לשתות בהסבה [בלא ברכה] (ש"ע ס"ז).

- בכורך [הכזית השלישית] אם אכל בלא הסבה וקשה עליו לחזור ולאכול שוב בהסבה פטור, אך המחמיר בכל זאת לאוכלו שוב בהסבה תבוא עליו ברכה (חז"ע פסח עמ' קא ס"ב).

- באפיקומן [הכזית הרביעית] אם אכל בלא הסבה יצא בדיעבד אם ברך כבר ברכת המזון, ואם עדיין לא ברך ואין האכילה קשה עליו יחזור ויאכל בהסבה (חז"ע עמ' קח). ונשים שאכלו או שתו בלא הסבה אינן צריכות לחזור בכלל (סס עמ' ו).

ד. אופן ההסבה – שיטה גופו לצד שמאל וישען אבל אם לא נשען [כגון: באויר] (אור לליון ח"ג עמ' קנד) או מיסב לצד אחר לא מועיל (ש"ע ס"ג) ושמאלי שהיטה לימין יצא בדיעבד (משנ"ב סס).

ה. מי שאינו יכול להשתמש בידו הימנית מסיבות רפואיות יסב על צד ימין בלי להישען כדי שיוכל להשתמש בידו השמאלית ובדיעבד שלא הסב יצא ידי חובה (חז"ע פסח עמ' ט).

ו. **אכילת מצה:** בליל הסדר חייבים לאכול 4 כזיתות מצה [יש מצב שפחות], ב-"**המוציא**" – שני כזיתות, ואם מצטער קצת או שהכזית לא ממצת עורך הסדר [ולהלן ב"המוציא מצה" עמ' אחרון]

מספיק לכתחילה לאכול כזית אחד. ב-"**כורך**" – כזית אחד. ב-"**אפיקומן**" – כזית אחד, ויש מחמירים לאכול ממנו שני כזיתות [ואז יקח 18 גר' $\times 2$ בלבד]

☑ כל כזית יש לאכול לכתחילה בתוך 4 דקות ובדיעבד בתוך 7.5 דקות (חז"ע סוכות עמ' קיב בבבאוריס) ולאוכלו לבד ללא תוספות מאכל עימו (אורחות יוסף עמ' קיג). ☑ ראוי לאכול ממצת יד שמורה דווקא ולא ממצת מכונה שמורה (כה"ס סי' תג ס"ק נט, יח"ד ח"א סי' יד), ובשעת הדחק יוצא ידי חובה בכל מצה (ש"ע סי' תג ס"ד) כשרה לפסח.

☑ מותר לשקול את המצה בליל פסח עצמו (אבל לא במשקל חשמלי) (חז"ע/כ עמ' ע"ג).

ז. **שתית ארבע כוסות:** ☑ חייבים לשתות ארבע כוסות בליל הסדר, וכל כוס במקומה כאמור בהגדה, ואם שתה שלא כסדר שנתקן אלא זה אחר זה מיד לא יצא ידי חובה (ש"ע סי' תעב ס"ח).

☑ ראוי להיזהר שלא לשתות יין בין כוס ראשונה לשניה אלא במקום צורך גדול, ובין כוס שניה לשלישית רשאי לשתות (ש"ע סי' תעב ס"ג) ובין כוס שלישית לרביעית לא ישתה יין (סי' תעב ס"א).

☑ כשהכוס מכילה רביעית – לכתחילה ישתה את כל הכוס, ובדיעבד אם שתה רובו יצא. ואם הכוס גדולה יותר לכתחילה ישתה את רוב הכוס [אפילו שהיא יותר מרביעית] ומן הדין די שישתה רביעית (חז"ע פסח עמ' טז ס"כב, עיין ש"ע סי' תעב ס"ט ומשנ"כ סס).

☑ ישתה כל כוס בבת אחת (סס בהרמ"א) ובדיעבד אם שתה לסירוגין בתוך 7.5 דקות יצא (חז"ע/כ עמ' טז).

☑ לפני כל שתיה צריך להדיח את הכוס במים (כ"ה סי' תעב ס"ק א), [ואם הכוס נקיה אינו צריך ואעפ"כ טוב בכל זאת להדיחה (חז"ע עמ' טו)] ונוהגים שכל אחד מוזג לחברו (ילקו"י ח"ה עמ' ספז).

☑ מצוה לקחת יין אדום, ובשעת הדחק כשאין לו יין אחר יוצא ידי חובה גם ביין לבן (ש"ע סי' תעב ס"א). מי שקשה לו לשתות יין יכול לשתות יין מיץ ענבים (חז"ע עמ' ג).

ח. **אכילת מרור:** ☑ לוקחים למרור חסה (ש"ע סי' תעב ס"ה, כ"ה ס"ק עה-עו). ויש לקנות חסה וכרפס נקיים מתולעים עם השגחה כגון: של חסלט, ואעפ"כ טוב לעיין בהם (חז"ע עמ' לג, לה) מ"מ אם קנה מהשוק ולא בדקם, את הכרפס לא יאכל אלא ירק אחר (חז"ע עמ' לה) ובחסה ישתמש רק בקלח ולא בעלים (חז"ע עמ' לה) (ש"ע סי' תעב ס"א).

☑ חייבים לאכול 2 כזיתות מרור, ושיעור כל כזית 27 גר'. כזית אחד טובלים כולו בחרוסת ומנערים ואוכלים בלא הסבה. **ואת השני** כורך עם כזית מצה טובל בחרוסת ואוכל (סס).

ט. **סיפור יציאת מצרים:** ☑ מצות עשה מן התורה על האבא להסביר ולספר לבניו ובנותיו בלילה זה את סיפור יציאת מצרים ויארץ בתיאור הניסים והנפלאות שעשה לנו ה' (ילקו"י ח"ה עמ' סזל ס"ה-ו) ולא יניחם בצד והמבוגרים יתעסקו לעצמם.

☑ מצוה לחלק לילדים מיני מתיקה כדי שלא ישנו ויראו שינוי וישאלו (ש"ע ס"טז).

☑ ראוי שהאב יעיין בפירושים על ההגדה במשך השבוע, כדי שבלייל הסדר יתמצא בסדר ההגדה ויוכל להסביר בצורה מקיפה את ההגדה לבני המשפחה (ז. ע.).

י. **דין חולה:** ☑ מי שהיין מזיקו ויביאו לידי חולי פנימי או יפול למשכב פטור מ-4 כוסות, ויקדש על המצה (ילקו"י ח"ה עמ' ססו ס"יה) אבל אם רק כואב לו הראש קצת אינו פטור (משנ"כ סי' תעב ס"ק לה) מ"מ אם אפשר ישתה יין מיץ ענבים (חז"ע עמ' יד). חולה שלא הסב בשתיה וקשה לו לחזור ולשתות בהסבה עלה לו (חז"ע עמ' קסא-קסב).

☑ זקן או חולה או מי שיש לו כאב שיניים ואינו יכול לאכול את המצה מפאת קשיותה מותר לכתחילה לפוררה לפירורים דקים [ולא לרסקה כקמח!] ולאוכלה וכן מותר להשרותה ולרככה במים ולאוכלה והוא שלא נימוחה (חז"ע סס, ש"ע סי' תסא ס"ד, משנ"כ סס).

☑ זקן או חולה שקשה עליהם אכילת המצה אפילו שהיא מפוררת, די שיאכל כזית מצה בתחילה ואח"כ כזית מרור, ולכורך יקח חתיכה קטנה של מצה וחתיכה קטנה של מרור ואח"כ יאכל כזית אפיקומן. ☑ שעור כזית לחולה או זקן שקשה להם לאכול את המצה הוא 18 גרם (חז"ע עמ' עג, מד).

יא. בסיום הערב קוראים קריאת שמע שעל המיטה כרגיל עם כל הפסוקים כמו בכל יום [מלבד וידוי] (ב"ח ס"א פר' לו ס"כג וראה בהליכות עולם לגר"ע יוסף ח"א על ב"ח ח"א עמ' שא-שכ, הלכה בדורה לגר"ד יוסף ח"ב עמ' רע ס"יד, פסח בליון לגר"צ מוצאי עמ' תלה-תלו).

נקודות לתשומת לב בסדר ליל פסח

קדש - * בברכת שהחיינו – יכונו כולם על: עצם היר"ט, על המצה, המרור וארבע כוסות, ועל שאר מצוות הלילה (סידור היע"ץ) אשה שברכה שהחיינו בהדלקת נרות רשאית מן הדין לענות "אמן" בעת ברכת שהחיינו שבקידוש (ילקו"י פסח ח"ג עמ' רכט) והשנה שחל בשבת מוסיף בקידוש "ויכולו" (ש"ע סי' תעב ס"א). יש נוהגים לאכול אחרי הקידוש את "הביצה" (ויברך "בורא נפשות" אם אוכל שיעור 27 גר') (חז"ע פסח לגר"ע יוסף ח"ב עמ' לא) [אך ישאירו ביצה אחת בקערה כיוון שיש סוד בשלמות הקערה עד "שולחן ערוך"] [ב"ח ס"א פ' לו ס"י לב]. ויש נוהגים לאוכלו ב"שולחן ערוך" (בסעודה) (עיין בהרמ"א סי' תעו ס"ב משנ"כ ס"ק י, תורת מועדים לגר"ד יוסף "שולחן ערוך" ס"ג, נטע גביאל פסח ח"ז פ"ה ס"א) כשאוכלו יאמר "זכר לקרבן חגיגה" (ש"ע סי' תעב ס"ד, חז"ע סס). מי שרעב וקשה לו להמתין עד ל"שולחן ערוך" מותר לו לאכול אחר הקידוש פירות, אורז וכדו' [אבל לא דבר שברכתו האדמה] אך לא ישבע ואם אכל שיעור צריך לברך ברכה אחרונה (ילקו"י פסח ח"ג סי' תעב ס"פ).

ורחץ – יטול ידיו בלא ברכה ולכתחילה טוב לכוון שהנטילה הזו לא תפטור את חיוב הנטילה לסעודה (ש"ע סי' תעב ס"ו). טוב לא לדבר מהנטילה ועד אכילת הכרפס (חז"ע עמ' לב).

כרפס - יקח פחות מ-18 גר' ויטבלנו במי מלח או לימון ויקפיד שיהיה רוב מים [כדי שיהיה להם דין של טיבולו במשקה] (ש"ע ס"ו) ובדיעבד שאכל כזית לא יברך ברכה אחרונה (משנ"צ ס"ק נו). בשעה שמברך על הכרפס יכוון בברכת "בורא פרי האדמה" גם על המרור שאוכל אח"כ (משנ"צ ס"ק נה). עדיף שבעל הבית יברך ויוציא את כולם יד"ח.

מגיד - בקריאה יתכוון לקיים מצוות עשה מן התורה של סיפור יציאת מצרים, יש להקפיד שגם הנשים תאמרנה לכל הפחות את הקטעים: "פסח, מצה ומרור" (ש"ק א, חז"ע ס"ס).

החצה - יטול ידיו בברכה כדין נטילת ידיים לפת ויכון קודם אכילתו לצאת יד"ח אכילת מצה.

מוציא מצה - בוצע מהשלמה העליונה ומן החתוכה שמתחתיו, מכל אחד כזית ויאכל שני הכזיתות ביחד, ובדיעבד אם אכל כזית אחד יוצא, ובמקום קצת צער אף לכתחילה מספיק כזית אחד. וכן אם בני ביתו מרובים ואין מספיק לחלק לכל אחד מהם שני כזיתות ממצות הסדר יכול לתת להם ממצה שמורה אחרת שמחוץ לשולחן ואז די בכזית לכל אחד ואין הכרח לתת לכל אחד מהם שני כזיתות מן המצות השמורות שמחוץ לשולחן (עמ' סה, סח).

מרור - יש לכוון בברכת "על אכילת מרור" גם את המרור שבכוך (ולא יברך "האדמה"). זמן אכילת מצה ומרור בברכה עד חצות לילה ואם התעכב עד אחר חצות יאכלם בלי ברכת "מרור" [אבל "האדמה" יברך] וברכת "מצה" לא יברך [אבל "המוציא" יברך] (חז"ע עמ' פא, משנ"צ ס"ק ו').

שולחן עורך - לא ימלא כרסו בסעודה כדי שיאכל לאחריה את האפיקומן בתאבון (תורת מועדים עמ' קכ). יש להימנע לאכול בלילה את הזרוע שצלו לקערת הסדר [אבל למחרת ביום מותר ואם הוא מבושל מותר לאכול בלילה] (ילקו"י פסח ח"ג עמ' כט).

צפון - יזהר לאכול את האפיקומן קודם חצות לילה 12:40 (ש"ע סי' תעז ס"א), ובדיעבד יוצא ידי חובה גם לאחר חצות (חז"ע עמ' קט). וכשאוכלו יאמר: "זכר לקרבן פסח הנאכל על השובע" (כה"ח ס"ס).

✧ אם שכח לאכול אפיקומן ונטל מים אחרונים אם נזכר:

* קודם ברכת המזון [אף אם אמר "הב לן ונברך"] יאכלנו בלא ברכה ואח"כ יברך ברכת המזון.

* אחר ברכת המזון - ייטול ידיו (בברכה אם אוכל כביצה [50 גר'] [הליכות עולם ח"א]) ויברך המוציא ויאכל האפיקומן ויברך ברהמ"ז על כוס שלישית ויברך בורא פרי הגפן וישתה.

* אחר כוס שלישית - אם אכל בסעודה ממצות שמורות אינו צריך לחזור. ואם לא, יטול ידיו (בברכה אם אוכל כביצה) ויאכל האפיקומן ויברך ברהמ"ז, אך לא יחזור וישתה כוס שלישית אלא ימשיך באמירת ההלל (חז"ע עמ' קי).

✧ אסור לאכול שום דבר אחר האפיקומן (ש"ע סי' תעז ס"א) כדי שלא יעבור מפיו טעם המצה של האפיקומן (משנ"צ ס"ק א) ובדיעבד אם אכל חוזר ואוכל אפיקומן כדי שישאר טעם המצה בפיו (ס"ס) ואם ברך כבר ברכת "המזון אינו צריך לחזור ולאכול אפיקומן" (חז"ע עמ' קיב-קיד). ולעניין שתיה - מותר לשתות מים (משנ"צ ס"ק ב, ש"ע סי' רפא ס"א) וכן קפה או תה [אפילו עם סוכר] ושאר משקים שאינם משכרים (חז"ע ס"ס) חוץ מכוס שלישית ורביעית של יין שמותר שהם מתקנת חכמים (ס"ס).

ברך - בברכת המזון לא יסב (ילקו"י ח"ה עמ' טט), אחרי ברכת המזון אסור לדבר עד סיום שתיית כוס שלישית של ברכת המזון (ש"ע סי' קפג עמ' ו' משנ"צ ס"ק כא).

הלל - יש להיזהר לסיים את ההלל ושתיית כוס רביעית לפני חצות ואם נתאחר עד אחר חצות אף על פי כן יחתמו בברכת "ההלל" בשם ובמלכות (כה"ח סי' תעז ס"ק יד, חז"ע קכה).

אין להפסיק בדיבור מתחילת ההלל עד סיום שתיית כוס רביעית ויש להקפיד לשתות רביעית שלמה כדי שיוכל לברך ברכה אחרונה (בא"ת פנ"י לו סכ"ט) ומי שלא הצליח/ה לשתות רביעית יבקש ממי ששתה רביעית שיוציאו בברכה אחרונה (משנ"צ סי' תעז ס"ק ל).

כנס נשים ענק באשדוד עם הרבנית האימנית חדווה לוי במוציא שבת זה ח' בניסן בשעה 9:00
בנושא: "הכיני את הלב" בב"כ אמות ישראל רח' כנרת 67 אזור יא

מנין שחרית באשדוד בימים א-ז ב- 7:45 בב"כ אוהל יצחק רח' אח"י אילת 10 אזור א' * כיבוד קל

שיעור לגברים באשדוד בב"כ תפארת ראובן רח' שערי יושר 7 אזור ג. מנחה 17:40 ואחריו מיד ערבית ואח"כ שיעור בהלכה ואגדה עם הרב ינסף עזרי

להעיר ולעורר: ימי הנקיון המפרכים כמעט מאחורינו אך עלינו לא לשכוח את העיקר שהוא "ליל הסדר" שבשבילו טרחנו עד כה. אם נגיע אליו כשאנו עייפים ורדומים הפסדנו את העיקר לכן **חובה** שכל בני הבית כולל הבעל, האשה והילדים ישנו בצהרי ערב פסח ויאזרו כח לערב הגדול ובפרט שכניסת החג מאוחרת.

להעיר ולעורר: ימי חול המועד באים עלינו למובה ויש פעולות שאסור לעשותם בחול המועד
לכן נקדים לעשותם כעת: כתספורת וגילוח, תשלום חשבונות, כיבוס וכו'.

מידע לגבי נקודות להכשרת כלים באשדוד ובורות לטבילת כלים 08-8644452